

WOLFGANG BÜLD KONCERT-RIPORTFILMJEI

Punktum

DÉRI ZSOLT

AZ 1977–1980 KÖZTI BRIT ZENEI SZÍNTÉR DOKUMENTUMFILMJEI A NETFLIXEN.

Az 1952-es nyugat-német születésű Wolfgang Büld a hetvenes évtized végén többször kiutazott Nagy-Britanniába lefilmezni az ottani punk, reggae, ska és new wave színteret (*Punk In London, Reggae In A Babylon, British Rock, Women In Rock*). Angliai dokumunkái között az első nagyjátékfilmjét – lényegében az első németországi punkfilmet – is leforgatta egyik kedvenc londoni zenekarának, az Advertsnek az 1978-as német turnéján, a történet fókuszában a szexi basszistalánnyal, Gaye Adverttel és egy helyi tizenéves rajongó-szerelmespárral (*Brennende Langeweile – Bored Teenagers*). A nyolcvanas évek közepén pár kísérletezőbb klipfilm (*Japlan, Berlin Now*) mellett már kommersz zenés vígjátékokat is rendezett: a *Gib Gas – Ich will Spass!*-ban a német new wave, a *Neue Deutsche Welle* popfiguráit, Nenát, Marcust és az Extrabreit-tagokat szerepeltette, ahogy aztán az *Érezd a ritmust!*-ban is felsorakoztatott egy rakás sztárt (Falco, Limahl, Meat Loaf, Die Toten Hosen, Katrina & The Waves stb.). Kilencvenes évekbeli autós sikerfilm-

jei (*Manta, Manta, Volt egyszer egy vad kelet – Go, Trabi, go!* 2.) után az ezredfordulón végleg kiköltözött Londonba, hogy Dark Black Films cégével végre szabadon készíthessen *exploitation* horror és *thriller* filmeket (*Penetration Angst, Lovesick: Sick Love, Twisted Sisters*). Érdekes karrier, de a korai kordokumentum koncert-riportfilmek a legértékesebbek benne.

„Láztartam az új német film diktatúrája és az általa megtestesíteni kívánt jó ízlés ellen” – mondja Wolfgang, aki első dokuját a müncheni Televíziós- és Filmművészeti Egyetem elvégzése után a diplomafilmjeként forgatta le Londonban 1977 szeptemberében négytagú stábbal, két hét alatt. A brit punkszínteret moziforgalmazásban elsőként bemutató – a helyi Don Letts 1977 első felében készült, de csak 1978-ban publikált *The Punk Rock Movie*-ját is megelőző – *Punk In London* profi képviselőjű élő felvételein szerepel a Clash, a Jam, a Chelsea, az Adverts, a Subway Sect, a Killjoys (a Dexys Midnight Runners elődje), a női vezetősű X-Ray Spex, az ír Boomtown Rats és a transznenű amerikai

„Láztartam a jó ízlés ellen”

(Wolfgang Büld és Gaye Advert)

Wayne County is. A legtöbbjük interjút is ad, a Lurkers egyik tinédzser tagja otthon, a szülei társaságában nyilatkozik, a Stranglers francia származású basszistája bizalmatlan a németekkel, a Sham 69 frontembere a csupasz fenekét tolja a kamera elé. A zenészek mellett megszólalnak újságírók és *fanzine*-szerkesztők (mint a *Sniffin' Glue*-alapító Mark P.), menedzserek (mint az amerikai Miles Copeland, a Police-dobos Stewart Copeland bátyja), a Rough Trade lemezboltosai, a Marquee klub német vezetője és egy vagány *road* is, de még a punkokat előszeretettel összeverő retrográd rock'n'roll-rajongó Teddy Boy szubkultúrára is kap öt percet.

Az 1977-es film a Clash koncertblokkjával ért véget, melyben egy reggae-feldolgozás is elhangzott, és Büld 1978-ban *Reggae In A Babylon* címmel forgatott egy etnografikus dokumentumfilmet a világhódító jamaicai zene Angliában élő előadóiról is (a veterán Anton Ellis és a 15 16 17 tinilánytrío mellett olyan azóta is aktív együttesekről, mint az Aswad vagy a Steel Pulse), majd 1979-1980 fordulóján megcsinálta a *Punk In London* folytatását *British Rock* címmel. Ebben a Police „fehér reggae”-je és a jamaicai ska ritmikára építő brit sikerzenekarok is szerepelnek (The Specials, The Selecter, Madness), ahogy az eklektikus new wave-be a Pretenders amerikai énekesnő rockja, a Spizzenergi egzaltáltsága, a Secret Affair mód fészessége, Gary Numan hideglelős szintipopja és Ian Dury *cockney* variétéje is belefér (a Kinks *beat* veteránjainak másodvirágzása nem igazán), miközben a visszatérő szereplők – a Clash, a Jam vagy a Boomtown Rats-vezér Bob Geldof – arról elmélkednek, mi történt a punkkal az elmúlt két és fél év alatt.

Wolfgang Büld az angliai dokutritológiája mellé még szintén 1980-ban bemutató egy *Women In Rock* című negyedik filmet is, ahol a Slits, a Siouxsie And The Banshees, a Zaza és a hard rockos Girlschool lényegre törő interjú-, próba- és koncertrészletei képviselik a korábbi részekből hiányzó női nézőpontot, de Nina Hagen mellől a szintén nyugat-berlini Mania D. csajtrío és a svájci LiLiPUT-lányok német nyelvű részeit már kivágták a Netflixre került verzióból, így alig félórás torzót kapunk egy amúgy is túl röviden zárult projektből. •

